

ΝΑ ΜΗ ΛΟΦΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΠΡΟ ΤΗΣ 7.30 Μ.Μ.

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ ΓΕΝΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ
ΣΕΡ ΧΙΟΥ ΦΟΥΤ, ΤΗΝ 10ΗΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Ἀναχωρῶ ἀπόψε εἰς Λονδίνον διὰ νά παραστῶ εἰς τήν τελευταίαν Διδασκεψίν τοῦ Λονδίνου διὰ τήν Κύπρον, ἣ ὁποῖα θά λάβῃ χώραν ἀργότερον κατά τήν παροῦσαν ἑβδομάδα.

Δέν δύναμαι νά ἐνθυμηθῶ πόσας φορές μετέβην εἰς Λονδίνον ἀφ' ὅτου ἐπανήλθον εἰς Κύπρον πρό δύο ἐτῶν, τά ἔποτα συνσπληρώθησαν τόν παρελθόντα μῆνα. Αἱ δι' ἀεροπλάνου ἐπισκέψεις μου ἐγένοντο ἐνίοτε ἐν σκουδῇ συνήθως δέ εἰς περιόδους ἀναταραχῆς καί ἀνησυχίας.

Ἐκκινῶν ὁμως διὰ τήν ἐπίσκεψίν μου ταύτην τρέφω περισσοτέρας ἐλπίδας καί ἐμπιστοσύνην παρά ποτέ προηγουμένως. Ὅλοι μας εἰργάσθημεν σκληρῶς κατά τούς τελευταίους ὀκτώ μῆνας. Τό Μικτόν Συμβούλιον, εἰς τό ὅποτον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος καί ὁ Δρ. Κουτσιούκ καί οἱ Ἕλληνας Κύπριοι καί Τοῦρκοι Κίπριοι Ὑπουργοί ἐργάζονται ἀπό ἑβδομάδος εἰς ἑβδομάδα μετ' ἑμοῦ καί μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Ἐπιτελεστικοῦ μου Συμβουλίου, εἰργάσθησαν πυρετωδῶς διὰ τήν συμπλήρωσιν ὅλων τῶν προτοιμασιῶν ἐγκαίρως διὰ τήν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Δημοκρατίας κατά τόν προσεχῆ μῆνα.

Ἡ Συνταγματική Ἐπιτροπή ἣ ὁποῖα εἶχεν νά ἀντιμετωπίσῃ δυσχερῆ σπαστά καί πολύπλοκα προβλήματα, ἔχει ἀξιωματικῶς περατώσει τό ἔργον τῆς διὰ τόν καταρτισμόν τοῦ νέου Συντάγματος. Ὅλοι μας ὀφείλομεν εὐγνωμοσύνην πρός τά Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, τά ὅποια εἰργάσθησαν μέ τόσην ἐπιμονήν καί ἀφοσίωσιν ἀπό ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐπί πολλούς μῆνας. Ἀσφαλῶς ὑπηρετήσαν τήν Κύπρον κατά τρόπον ἐξαίρετον.

Ἡ Ἐπιτροπή τοῦ Λονδίνου ἐκάλυψεν ὅλα τά θέματα τά ὅποια πρό νά διερευνηθῶν διὰ τήν Συνθήκην. Ἐχει καταλήξει εἰς συμφωνίαν ἐπί πολλῶν ζητημάτων, ἔχει σμικρύνει τὰς ^{διαφοράς} ἐπί ἄλλων καί ἔχει ὑποδείξει καί ἀπομονώσει τά κύρια θέματα ἐπί τῶν ὁποίων δεῖ νά κληφῶ ἀπόφασις.

Τώρα μεταβαίνομεν εἰς Λονδίνον διὰ τό ἀποκορύφωμα ὅλης τῆς ἐργασίας, ἣ ὁποῖα ἐπετελέσθη ἐν Κύπρῳ καί Λονδίῳ κατά τό μεταβατικόν τοῦτον ἔτος. Ἐχομεν σχεδόν φθάσει εἰς τό τέρμα. Ἐχομεν καλύψει τό μεγαλύτερον μέρος τοῦ δρόμου. Τώρα ἔχομεν νά καλύψωμεν τά τελευταῖα ὀλίγα δύσκολα μίλια. Ἡ πρόοδος μας ~~διηγήσαμεν~~ μέχρι τώρα μέ πείθει ὅτι θά διανύσωμεν τά ὀλίγα αὐτά τελευταῖα μίλια μέ ἱκανοποιητικόν ρυθμόν.

Ἐπιτρέψατέ μου νά εἶπω καί τό ἄξιον περί ρυθμοῦ καί χρονικῶν ὁρίων. Ὅταν μετέβην εἰς τήν Διάσκεψιν τοῦ Λονδίνου κατά τόν Φεβρουάριον τοῦ παρελθόντος ἔτους ἤμην ἀποφασισμένος νά ζητήσω δύο ἔτη διά τήν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Δημοκρατίας. Ἐνῶ ὅμως εὐρισκόμενη εἰς Λονδίνον ἐκαίεσθην πλήρως ὅτι ἔσφαλλον καί ὅτι τό ἔργον ἔπρεπε νά συμπληρωθῆ ἔντός ἐνός ἔτους. Ἄπαξ καί καθωρίσθησαν οἱ κυριώτεροι σκοποί καί ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτῶν συμφωνία, ἡ ἐργασία ἔπρεπε νά γίνῃ μέ ταχύ ρυθμόν. Ἐκτοτε ἔχομεν βαδίσει συμφῶνως πρός τό τεθῆν χρονικόν ὄριον ὅσον ἀφορᾷ ὅλας τάς ἐπιτοκίους προετοιμασίας μας - παρεμπιπτόντως δέ ἀναφέρω ὅτι σήμερον τήν πρωΐαν ἀπεχαιρέτησα τό Σύνταγμα τῶν Λάνκασθαρ Φιουζιλίερς, τό ὅποτον εἶναι τό προτελευταῖον Σύνταγμα, τό ὅποτον ἀναχωρεῖ ἐκ Κύπρου πρό τῆς ἀναυρήξεως τῆς Ἀνεξαρτησίας, ἀπό τῆς ὑπογραφῆς δέ τῆς Συμφωνίας τοῦ Λονδίνου κατά τόν παρελθόντα Φεβρουάριον ἔχουν ἀναχωρήσει 13 Συντάγματα.

Ἐπιτρέψατέ μου τώρα νά εἶπω ὀλίγα τινα περί τῶν ὑπό Βρετανικὴν κυριαρχίαν Περιούχων καί περί τοῦ μέλλοντος.

Ἀναγινώσκοντες ὠρισμένα ἐξ ὧων ἐγράφησαν περί τῶν Περιούχων πιθανόν νά νομίζετε ὅτι αὐταί θά παρακωλύουν καί θά εἶναι μειονέκτημα διά τήν Νήσον. Ἐν τῇ πραγματικότητι βεβαίως ἐξ ὁλοκλήρου τό ἀντίθετον εἶναι ἀληθές. Ἐν τῇ πραγματικότητι αἱ ὑπό Βρετανικὴν κυριαρχίαν Περιούχαι δέν ἀποτελοῦν μόνον πολιτικῶς ἀλλά καί οἰκονομικῶς ἐγγύησιν τῆς ἀνεξαρτησίας, εὐημερίας καί προόδου τῆς Νήσου.

Μοῦ ἀρέσει νά κάθωμαι εἰς τό καφενεῖον τῆς Κυθραίας καί νά κυττάζω καί νά ἀκούω τό ὕδωρ τό ὅποτον ἀναβλύζει ἐκ τῆς πηγῆς καί σκέυθει νά ποτίσῃ δένδρα καί φυτά, νά φέρῃ πρασίνην γονιμότητα ἐπὶ τῆς ξηρᾶς πεδιάδος καί νά δώσῃ ἄνεσιν εἰς τὰ ξηρά χωρία τῆς Μεσαορίας.

Διά τήν οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς Νήσου αἱ δύο Περιούχαι θά εἶναι ὅ,τι ἡ πηγὴ Κυθραίας εἶναι διά τήν ζωὴν ὁλοκλήρου τῆς περιοχῆς Κυθραίας. Τό Ἀκρωτήρι (μέ τήν Ἐπισκοπὴν) καί ἡ Δεκέλεια ὁμοιάζουν πρός πηγάς, αἱ ὅσαι θά παρέχουν ἄφθονον ἐργοδότησιν καί ἐμπορικὴν πρῶοδον καί οἰκονομικὴν δραστηριότητα τόσον μακρυὰ ὅσον εἶναι ἡ Λευκωσία καί ἡ Ἀμμόχωστος καί ἡ Πάφος - πραγματικῶς εἰς ὅλην τήν Νήσον. Εἶναι δέ πηγαι αἱ ὅσαι οὐδέποτε θά σπηρεύσουν.

Οἱ Δήμαρχοι τῆς Λεμεσοῦ καί τῆς Λάρνακος γνωρίζουν καλύτερον ἔμοῦ πόσον αἱ πόλεις των ἰδίως ὠφελήθησαν καί θά ὠφελῆθουν ἐκ τῶν Βάσεων - εἶμαι δέ βέβαιος ὅτι ἰδιαιτέρως ἐκτιμοῦν τὰ εὐεργετήματα ἐκ τῶν προσόδων καί τῆς ἀπασχολήσεως.

Ἐν Λονδίῳ ἔχομεν νά συζητήσωμεν καί νά λύσωμεν σπουδαῖα προβλήματα περί τῶν ὑπὸ Βρετανικὴν κυριαρχίαν Βάσεων, εἶναι ὅμως καλὸν νά διατηρήσωμεν τὴν αἰσθησὶν τῆς ἀναλογίας, καί νά ἐνθυμούμεθα ὅτι αἱ δύο οἰκονομικαὶ πηγαὶ τὰς ὁποίας παρέχουν αἱ περίοχα εἶναι μεταξὺ τῶν κυρίων οἰκονομικῶν πόρων τῆς Νήσου καί θά παραμείνουν τοιαῦτα.

Τώρα ὀλίγα τινά περί τοῦ μέλλοντος. Ἀπόψε θά ἔλεγον πρός ἅπαντας ἐν Κύπρῳ ὅτι ἐκείστη ἡ ^{στιγμὴ} κατά τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νά ἀποθανθῶμεν χαρῶν.

Βεβαίως ὑφίστανται εἰσέτι δυσκολίαι - δυσκολίαι πραγματικά. Οὐδέν ἀξιόλογον πρᾶγμα εἶναι εὐκόλον. Αἱ ἐναπομεινουσαὶ ὅμως δυσκολίαι ὅσον εἶναι μεγάλαι ἐν συγκρίσει πρός ἐκεῖνας τὰς ὁποίας ἔχομεν ὑπερπηδήσει. Ἐχομεν ἀπομακρυνθῆ ἐκ τῶν ἀθλιότητων καί ἐχθροτήτων τοῦ παρελθόντος. Τώρα εἴμεθα ἀρκούντως δικαιολογημένοι νά ἀτανύζωμεν τὸ μέλλον μὲ ἐμπιστοσύνην.

Διατί; Θά ἡδυνάμην νά ἀναφέρω πολλοὺς λόγους. Ἐπιτρέψατέ μου νά ἀναφέρω τρεῖς, τοὺς ὁποίους ἔτυχε πῶρα νά ἔχω κατά νοῦν.

Πρῶτον. Ἐχομεν διεξαγάγει τὰς πρώτας δημοκρατικάς, ἐθνικάς ἐκλογάς μὲ ἐνηλίκους ψηφοφόρους ἐν Κύπρῳ, ἐκανοποιητικῶς καί ἐπιτυχῶς.

Δεύτερον. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος μοῦ ἀνέφερεν προσφάτως ὅτι εἶναι πλήρως πεπεισμένος ὅτι πρέπει νά ὑπάρξῃ Ἐπιτροπὴ Δημοσίας Ὑπηρεσίας, καί ὅτι αὕτη πρέπει νά εἶναι μόνιμος καί ἰσχυρὰ οὕτως ὥστε νά παρεμποδίζῃ τὰς πολιτικάς ἐπεμβάσεις εἰς τοὺς Δημοσίους διορισμούς καί προαγωγάς. Γνωρίζω ὅτι ὁ Δρ. Κουτσιούκ συμφωνεῖ ἀπολύτως.

Τρίτον. Κατά τὴν κρισιμωτέραν περιόδον διὰ τὴν νέαν Δημοκρατίαν - δηλαδή κατά τὰ πρῶτα αὐτῆς ἔτη - θά ὑπάρξῃ εἰσροή Βρετανικοῦ κεφαλαίου εἰς τὴν Νήσον ἐντός καί διὰ μέσου τῶν ^{περίοχων} ὑπὸ Βρετανικὴν κυριαρχίαν, καί ὑπὸ μὲρφήν Βρετανικῶν χορηγημάτων καί δανείων ἐπίσης διὰ τὴν Ἀνάπτυξιν τῆς Δημοκρατίας, τὰ ὁποῖα θά ἐξασφαλίσουν ὑψηλὸν ἐπίπεδον ἀργοδοτήσεως καί ὑψηλὸν ἐπίπεδον ἐμπορικῆς καί οἰκοδομικῆς δραστηριότητος δι' ὅλον τὸ προβλεπτόν μέλλον. Τοῦτο θά παράσχῃ εἰς τὴν Δημοκρατίαν καιρὸν διὰ νά ἐτοιμάσῃ καί θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὸ ἰδικὸν της πρόγραμμα Ἀναπτύξεως, περιλαμβανομένων ἐξαιτερώς τὰ σχέδια αὐτῆς διὰ τὴν προσέλκυσιν νέου ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κεφαλαίου δι' ἐπένδυσιν ἐν τῇ Νήσῳ. Οὐδεμίαν νέα Δημοκρατία θά ἡδύνατο νά ἐλπίζῃ

νά αρχίσω μὲ καλυτέραν προοπτικὴν ἢ σταθεροτέραν ἐγγύησιν προθύμου βοηθείας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πρώτων αὐτῆς ἐτῶν τῆς διαμορφώσεώς της.

Ἐπάρχουν βέβαιοι λόγοι δι' αἰσιοδοξίαν. Ὁ βράχος ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὅλοι βασιζόμεθα εἶναι τὸ γεγονός ὅτι αἱ τρεῖς Σύμμαχοι Κυβερνήσεις τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας καὶ οἱ ἠγέται τῶν ὄσῳ κοινοτήτων τῆς Νήσου παραμένουν στερεῶς ἀποφασισμέναι ὅπως καταστήρουν τὰς Συμφωνίας Ζυρίχης καὶ Λονδίνου ἐπιτυχεῖς.

Καθ' ἕκαστον μῆνα ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου προέβαινον εἰς ἀνασκόπησιν τῆς ἐπιτελουμένης καλῆς προόδου πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν Συμφωνιῶν. Ὁ καθὼν μῆν εἶναι ὁ σπουδαιότερος μῆν τοῦ μεταβατικοῦ ἔτους. Ὅλοι ἔξ ἡμῶν, οἱ ὅποιοι ἀγαπῶμεν τὴν Κύπρον εὐχόμεθα ὅπως ὁ Ἰανουάριος 1960 εἶναι ὁ πλέον ἐπιτυχεῖς μῆν ὄλων.

Γνωρίζετε ὅτι ἔχω ἰδιαιτέραν προτίμησιν πρὸς ἓνα ἀπόσπασμα τοῦ Σαίξπηρου. Ἐνθυμεῖσθε ὅτι ὅταν ὁ λαὸς ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς Ἀμμοχώστου ἀνέμενε τὴν ἀφιξίν τοῦ Ὀθέλλου, ἐνός ἐκ τῶν προκατόχων μου ὡς Κυβερνήτου τῆς Κύπρου, ἀνέκραξε:

"Κάνε νά φλογίσαι
μὲ νέα φωτιά καὶ πάλι
τὸ σβημένον μας θάρρος, καὶ νά δώσαι
παρηγοριὰ στὴν Κύπρο μας."

Αὕτη εἶναι ἡ ἐπίκλησις, τὴν ὅποیان πρέπει νά ἀναφωνήσωμεν καὶ πάλιν ὅταν θά ἐορτάσωμεν τὴν ἡμέραν τῆς Κυπριακῆς Ἀνεξαρτησίας.

Ἐπέστη ὁ καιρὸς κατὰ τὸν ὅποιον πρέπει νά λησμονήσωμεν τὰς ἀμφιβολίας καὶ τοὺς ἐνδοιασμούς. Ἐκαστος ἄς φανῆ ἀντάξιος τῶν περιποιουσῶν τιμῶν εὐκαιριῶν τῆς Αὐτοκυβερνήσεως καὶ τῆς περιπετείας τῆς Ἀνεξαρτησίας. Τρέφω μεγαλυτέραν ἐμπιστοσύνην παρά ποτέ ἄλλοτε ὅτι δυνάμεθα νά ἐπιτύχωμεν ὄχι μόνον εἰς αὐτὴν τὴν ἀποκορυφουμένην προσπάθειαν πρὸς ἐγκαθίδρυσιν τῆς Δημοκρατίας ἐμπροθέσμως ἀλλὰ ἐπίσης - καὶ τοῦτο εἶναι ἔτι σημαντικώτερον - εἰς τὸ νά δώσωμεν εἰς τὴν νέαν Δημοκρατίαν ἓνα καλὸ ξεκίνημα πρὸς τὴν σταθερότητα καὶ εὐδαιμονίαν.